

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 720/2024-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 40Ek/1942/2021 z 20. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ tiež navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 60 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

V exekučnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 40Ek/1942/2021 vystupuje sťažovateľ v procesnej pozícii povinného, pričom predmetom exekučného konania je vymoženie peňažnej sumy 4 944,84 eur s príslušenstvom na základe exekučného titulu – platobného rozkazu okresného súdu sp. zn. 36Up/1912/2020 z 3. novembra 2020. Proti tomuto platobnému rozkazu sťažovateľ nepodal odpor a tento preto nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 8. decembra 2020. Oprávnený doručil okresnému súdu návrh na vykonanie exekúcie 21. mája 2021 a súd vydal súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie 17. júna 2021. Upovedomenie o začatí

exekúcie bolo povinnému (sťažovateľovi) doručené 3. augusta 2021. Povinný 24. augusta 2022 podal súdnemu exekútorovi návrh na zastavenie exekúcie. O tomto návrhu rozhodol okresný súd konajúci vyšším súdnym úradníkom uznesením sp. zn. 40Ek/1942/2021 zo 16. marca 2023 tak, že návrh na zastavenie exekúcie zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ včas sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd konajúci sudcom napadnutým uznesením z 20. júna 2024, ktorým sťažnosť sťažovateľa zamietol a oprávnenému nepriznal nárok na náhradu trov konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v prvom rade namietal, že okresný súd rozsah svojej prieskumnej povinnosti a rozsah, v akej má byť poskytnutá právna ochrana sťažovateľovi, v rozpore s právami, ktorých porušenie sťažovateľ napáda v tejto ústavnej sťažnosti, limitoval len a výlučne na § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku. Pritom mal rezignovať na § 53 ods. 3 písm. b) Exekučného poriadku, podľa ktorého „Súd návrh na vykonanie exekúcie zamietne, ak sú tu dôvody, pre ktoré by exekúcia musela byť zastavená...“ a na § 61k ods. 1 Exekučného poriadku. Sťažovateľ pritom poukázal na to, že § 61k ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku je viazaný na okamih „po vzniku exekučného titulu“, ale § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku nie je časovo limitovaný vo vzťahu k určeniu toho, kedy mali vzniknúť iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu, a teda je zrejmé, že tieto mohli vzniknúť aj pred vydaním exekučného titulu, čo predstavuje eurokonformný výklad § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku, o ktorý sa okresný súd podľa sťažovateľa ani nepokúsil.

4. Taktiež sťažovateľ poukázal na neunesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena týkajúceho sa posúdenia úverovej bonity spotrebiteľa v základnom konaní aj v exekučnom konaní zo strany oprávneného, pretože ani z jednej listiny, ktoré tvoria obsah súdneho spisu, v ktorom bol vydaný exekučný titul, nevyplýva, že by pôvodný veriteľ akýmkoľvek spôsobom overoval príjmy alebo výdavky povinného ako spotrebiteľa [čo je v rozpore s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci C-449/13]. Následkom podľa sťažovateľa preto malo byť, že a) spotrebiteľský úver podľa zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa považuje za bezúročný a bezpoplatkový podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), b) pôvodný veriteľ nemohol platne vyhlásiť predčasnú splatnosť spotrebiteľského úveru vzhľadom na sankciu uvedenú v § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch a c) pôvodný veriteľ nemohol platne postúpiť pohľadávku zo spotrebiteľského úveru vzhľadom na znenie § 17 zákona o spotrebiteľských úveroch, keďže termín prirodzenej konečnej splatnosti podľa zmluvy o spotrebiteľskom úvere (24. mája 2024) v čase postúpenia pohľadávky z pôvodného veriteľa ešte nenastal.

5. Vo vzťahu k eurokonformnému výkladu a ustálenej praxi najvyšších súdnych autorít sťažovateľ uviedol, že okresný súd aplikoval v danej veci iba rozsudky Súdneho dvora C-49/14, C-347/18 a C-488/17, ale neaplikoval niekoľko ďalších rozsudkov Súdneho dvora, v dôsledku čoho nemohol podľa sťažovateľa vykladať príslušné právne predpisy eurokonformne. V tomto kontexte sťažovateľ napádal okrem exekučného súdu aj ústavný súd, pričom tvrdil, že oba súdy vo svojich rozhodnutiach vykladajú otázky, o ktorých majú podľa jeho názoru iba povinnosť predložiť

prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, a keďže tak nekonajú, porušujú práva sťažovateľov vo všeobecnosti.

6. Sťažovateľ si uplatnil finančné zadostučinenie vo výške 60 000 eur, pričom vychádzal zo vzorca 1 000 eur za mesiac vedenia exekúcie. Uvedené podložil tým, že exekučný súd najprv hrubo zanedbal svoje základné povinnosti a nenaplnil ich ani po námietkach sťažovateľa. Výsledkom teda je, že proti sťažovateľovi je vedená exekúcia už viac ako 3 roky, pričom do dnešného dňa žiadna osoba v postavení sudcu nevykonala prieskum sťažovateľových námietok, a to nielen *ex offio*, ale ani po následnom návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, ktorý zamietol jeho návrh na zastavenie exekúcie.

8. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04). Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na ujmu jedného z účastníkov súdneho konania. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03), a preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona (m. m. II. ÚS 143/02).

10. Imanentnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu je taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá.

11. V intenciách uvedenej judikatúry a v kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti posudzoval ústavnú konformitu napadnutého uznesenia okresného súdu a skúmal, či predmetné rozhodnutie signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem na vec sťažovateľa a s tým spojené možné porušenie ním označených práv. Pochybenie ústavnoprávnej intenzity však v posudzovanom prípade neidentifikoval.

12. Ak právna úprava umožňuje spotrebiteľovi podať proti platobnému rozkazu vydanému vyšším súdnym úradníkom odpor v lehote 15 dní od jeho doručenia, pričom odpor musí byť vecne odôvodnený, potom výklad a uplatnenie § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak súd v exekučnom konaní odmietne preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu odpor nepodal (PLz. ÚS 1/2022).

13. Keďže právna úprava Civilného sporového poriadku účinná od 1. júla 2021 zmiernila prísnosť posudzovania vecného odôvodnenia odporu, vzťahuje sa uvedené rozhodnutie ústavného súdu na platobné rozkazy vydané podľa právnej úpravy Civilného sporového poriadku účinnej do 30. júna 2021.

14. Ústavný súd sa podrobne oboznámil s odôvodnením oboch rozhodnutí okresného súdu, pričom konštatuje, že napadnuté uznesenie sudcu v spojení s uznesením vyššieho súdneho úradníka predstavuje dostatočný základ na prijatie výroku o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie. Nemožno súhlasiť so sťažovateľom, že okresný súd rezignoval na svoju povinnosť vykonať v exekučnom konaní prieskum exekučného titulu z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok, resp. že ju nevykonával ani po tom, čo to sťažovateľ namietol v rámci svojho návrhu na zastavenie exekúcie. Okresný súd v napadnutom uznesení v prvom rade zdôraznil rozsah prieskumu exekučného titulu vydaného v spotrebiteľskom spore zo strany exekučného súdu, ktorý je na rozdiel od základného súdneho konania limitovaný. Povinný preto nemôže v exekučnom konaní uplatňovať všetky hmotnoprávne a formálno-právne námietky, ktoré mohol a mal v zmysle už uvedeného uplatniť v pôvodnom konaní, a to z dôvodu, že vo vykonávacom konaní je predmetom rozhodovania nútené uskutočnenie výkonu príslušného vykonateľného rozhodnutia. Ak teda povinný v návrhu na zastavenie exekúcie argumentuje okolnosťami, že vyšší súdny úradník neskúmal, na akých dôvodoch je založený exekučný titul vo vzťahu k doručovaniu jednotlivých právnych úkonov pôvodného veriteľa týkajúcich sa procesu zosplatnenia, či bola dodržaná informačná povinnosť stanovená v čl. 10 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/Es o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, či bola posúdená úverová bonita spotrebiteľa (pred uzatvorením samotnej zmluvy o úvere, pozn.), resp. či v zmluve absentujú predpoklady použité na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov..., nejde v žiadnom prípade o neprijateľné zmluvné podmienky, ale okolnosti dodržania či nedodržania zmluvných a zákonných ustanovení. Tieto otázky nespádajú do právomoci exekučného súdu, ktorého právomoc je oklieštená § 53 ods. 3 písm. c) Exekučného poriadku. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti pritom ani netvrdil, že by už uvedené okolnosti boli neprijateľnými zmluvnými podmienkami, avšak neustále opakoval, že ich neposúdením v rámci *ex officio* prieskumu návrhu na začatie exekúcie alebo pri rozhodovaní o jeho návrhu na zastavenie exekúcie exekučný súd svojvoľne opomenul skúmať, či predmetná úverová zmluva neobsahovala neprijateľné zmluvné podmienky.

15. Aj napriek tomu, že sťažovateľ podal svoj návrh na zastavenie exekúcie až viac ako rok po tom, čo mu bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie, exekučný súd podrobil exekučný titul náležitému hmotnoprávnemu prieskumu tak, ako sa ho sťažovateľ z hľadiska tvrdenej existencie neprijateľných zmluvných podmienok dožadoval, majúc na zreteli závery uznesenia pléna ústavného súdu v náleze sp. zn. PLz. ÚS 1/2022 z 15. júna 2022. Po preskúmaní spotrebiteľskej zmluvy a obsahu spisu zo základného konania s ohľadom na odôvodnenie návrhu na zastavenie

exekúcie žiadne neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok, zistené neboli.

16. Ústavný súd sa stotožňuje so záverom okresného súdu vo vzťahu k splneniu ďalších povinností pôvodného veriteľa, ktorých sa sťažovateľ domáhal v rámci svojho návrhu na zastavenie exekúcie, ako posúdenie úverovej bonity spotrebiteľa, splnenie informačnej povinnosti veriteľa a posúdenie otázky, či veriteľ mohol vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru a pohľadávku postúpiť. Tieto povinnosti totiž nemajú charakter zmluvných podmienok, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok. Právna úprava obsiahnutá v § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku je limitovaná na posúdenie neprijateľných zmluvných podmienok majúcich vplyv na vymáhaný nárok, ktoré však v prípade sťažovateľa zistené neboli. Skúmanie bonity spotrebiteľa (dlžníka) je predzmluvnou povinnosťou veriteľa a nemožno ju vyhodnotiť ako podmienku majúcu vplyv na vymáhaný nárok.

17. Ak aj okresný súd v napadnutom uznesení poukázal na zásadu „právo patrí bdelym“, neurobil tak v snahe vyhnúť sa hodnoteniu, či zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, ale iba s poukazom na širšiu možnosť ochrany spotrebiteľa v pôvodnom konaní (v ktorom bol vydaný platobný rozkaz, proti ktorému sťažovateľ nepodal odpor, pozn.). Možnosť nelimitovaného vecného prieskumu právoplatného platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom v upomínacom konaní v spotrebiteľských veciach aj v exekučnom konaní by v konečnom dôsledku spôsobila zbytočnosť inštitútu odporu ako takého, resp. zbytočnosť celého civilného procesu v spotrebiteľských veciach. Naopak, iba zúženie rozsahu prieskumu exekučného súdu na otázku neprijateľných zmluvných podmienok je logickým kompromisom, ktorý spravodlivo reflektuje aj princípy zvýšenej ochrany spotrebiteľa aj špecifiká procesnej obrany spotrebiteľa v občianskoprávnom konaní. V tomto kontexte teda neobstojí ani námietka sťažovateľa na nedostatok eurokonformného výkladu príslušných zákonných ustanovení Exekučného poriadku zo strany okresného súdu, ktorý správne prihliadol na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ako aj na judikatúru Súdneho dvora. Sťažovateľ totiž opakovane vo svojej ústavnej sťažnosti poukazoval na judikatúru Súdneho dvora upravujúcu povinnosti vo vzťahu k základnému konaniu (t. j. civilnému konaniu, v ktorom sa prejednáva samotný spor týkajúci sa pohľadávok zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) a bez akéhokoľvek logického podkladu (a v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora, na ktorú poukázal okresný súd v napadnutom uznesení, pozn.) sa dožadoval, aby rovnako postupoval aj exekučný súd pri rozhodovaní o návrhu na zastavenie exekúcie. Táto argumentácia sťažovateľa bola ale už na prvý pohľad hrubo zavádzajúca, a teda nespôsobila spochybniť závery v napadnutom uznesení okresného súdu.

18. Tým, že nebola zistená existencia žiadnych neprijateľných zmluvných podmienok, nebol ani daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku. Sťažovateľ pritom svoj návrh na zastavenie exekúcie v konečnom dôsledku odôvodnil práve § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku, teda existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky s vplyvom na vymáhaný nárok.

19. Vzhľadom na to, že vyšší súdny úradník v exekučnom konaní preskúmal exekučný titul z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok a ich vplyvu na vymáhaný nárok a následne tieto závery hodnotil aj sudca okresného súdu v rámci sťažnostného konania, je možné konštatovať, že sťažovateľovi bola ako spotrebiteľovi poskytnutá osobitná právna ochrana v súlade

s platnou právnou úpravou, jej rozsah však bol limitovaný charakterom exekučného konania zabezpečujúceho predovšetkým výkon rozhodnutia.

20. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

21. Ústavný súd tak uzatvára, že námietky sťažovateľa predostreté v ústavnej sťažnosti neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu. Súčasne je potrebné dodať, že obdobnými ústavnými sťažnosťami s nastolením totožných námietok sa ústavný súd už zaoberal v uznesení sp. zn. III. ÚS 354/2024 z 11. júla 2024, v uznesení sp. zn. I. ÚS 455/2024 z 21. augusta 2024 a v uznesení sp. zn. I. ÚS 605/2024 z 22. októbra 2024 a ani v aktuálne prejednávanej veci nevidel dôvod, pre ktorý by sa od predošlých názorov mal odchýliť, a preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval vo svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu